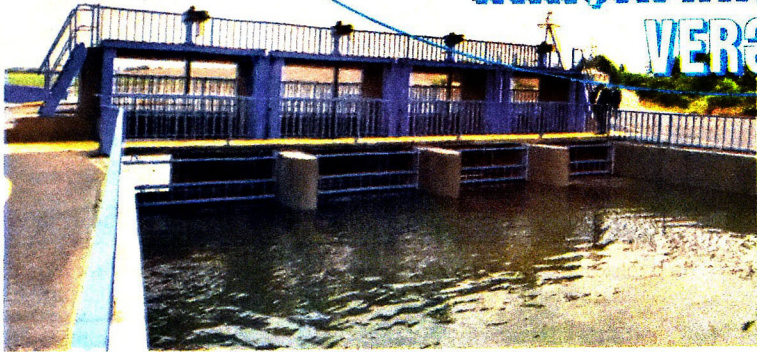

YENİ LAYİHƏLƏR SU TƏSƏRRÜFATININ İNKİŞAFINA TÖHFƏLƏR VERƏCƏK

Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafında mühüm rolunu oynayan kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının artırılması, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, idxal məhsullarının azaldılması, ixracönlü məhsulların istehsalının artırılmasında meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində reallaşan infrastruktur layihələrinin önəmi olduqca böyükdür.

Bu gün meliorasiya və su təsərrüfatı işçiləri üzərlərinə düşən mühüm vəzifələri yüksək səviyyədə həyata keçirməkdədir. Bu sahədə islahatların, yeni layihələrin hazırlanması və icrası haqqında məlumat almaq üçün **Goranboy Suvarma Sistemləri İdarəsinin rəisi Tərəqqi medallı İlqar Məhərrəmovla** həmsöhbət olduq. O, qeyd etdi ki, respublika-

da kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının artırılmasını, meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsini inkişaf etdirmədən müvəffəq olmağın mümkünsüzlüyünü göstərən ulu öndər Heydər Əliyevin məhz bu sahəyə xüsusi diqqət yetirməsi və həyata keçirilən böyük tədbirlər nəticəsində zamanında aqrar sahədə nailiyyətlər əldə olunmuşdur. Onun əsaslı inkişafı ümummillət lideri Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Belə ki, məhz fenomen şəxsiyyətin respublikaya rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illərdə bu sahədə quruculuq işləri geniş vüsət almış, nəhəng layihələr hazırlanmış, iri su anbarları, hidroqovşaqlar tikilib istifadəyə verilmişdir. Xalqın təkidli xahişi, tələyin hökmü ilə müdrik rəhbər, dünyamiqyaslı siyasətçi ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə yenidən Azərbaycanda ali hakimiyyətə qayıdırdıqdan sonra meliorasiya və su təsərrüfatı öz inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoymuşdur.

Meliorasiya və su təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzindədir. Belə ki, dövlət başçısının diqqəti və qayğısı sayəsində mühüm strateji əhəmiyyət kəsb edən layihələr reallığa çevrilmişdir. Azərbaycanda genişmiqyaslı suvarma kanalları, kollektor-drenaj şəbəkələrinin tikintisi, yenidən qurulması və bərpası, torpaqların su təminatının və meliorativ vəziyyətinin yaxşılaşdırılması işləri yüksək səviyyədə yerinə yetirilmişdir. Yeni suvarılan torpaq sahələri əkin dövriyyəsinə daxil edilmiş, yeni subartezian quyuları qazılaraq istifadəyə verilmişdir. Ümumi tutumu 456 milyon kubmetr, ən böyük layihələrdən olan, strateji əhəmiyyəti və kapital qoyuluşu ilə seçilən 4 su anbarı (Taxtakörpü, Şəmkirçay, Tovuzçay, Göytəpə) tikilib istifadəyə verilmişdir ki, bununla da yüz minlərlə hektar torpaq sahəsinin suvarılmasına şərait yaradılmışdır. Şübhəsiz ki, suvarma su mənbəyi yaradılan bu ərazilərdə investirlər və torpaq mülkiyyətçiləri tərəfindən mütərəqqi suvarma

texnikası tətbiq edilməklə və torpaqların meliorasiyası işləri ayrılmaqla intensiv texnologiyalar əsasında yüksəkkeyfiyyətli kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalına geniş imkanlar yaranmışdır. Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, Qərb bölgəsində yerləşən Şəmkirçay Su Anbarı və Şəmkir-Samux-Goranboy magistral suvarma kanalı kompleks layihəsi də bu baxımdan mühüm əhəmiyyətə malikdir.

2020-ci il sentyabr ayının 27-də başlayan işğal altındakı torpaqlarımızın azad edilməsi mübarizəsi, 44 gündə Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Müzəffər Ordumuzun əks-hücum əməliyyatları sayəsində ölkəmizin şanlı Zəfəri tarixə qızıl həflərlə yazılmışdır. Tarixi Zəfər sonrası ölkəmizin gözəl guşələri işğaldan azad olunmuş, bu da Qarabağ və onun ətrafında yerləşən ölkə üçün strateji ərazilərin canlanmasına və əsasən kənd təsərrüfatının inkişafına öz müsbət təsirini verməkdədir. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə zəngin təbii sərvətlərin mövcud olması, iqlimin əlverişli olması, bol su təminatı kənd təsərrüfatı ilə bərabər, digər sahələrin də inkişafına yol açmaqdadır. Bu isə təkcə Qarabağın deyil, ümumilikdə Azərbaycanın iqtisadi potensialının daha da artmasına zəmin yaratmışdır.

Bildiyimiz kimi, Tərtər rayonu Kəçik Qafqazın ətəklərində, Tərtərçay çayı üzərində yerləşir. Ümumi həcmi 5,86 milyon kubmetr olan su anbarı 28 il ərzində işğal altında olub. Bu səbəbdən Tərtər rayonunun 24 481 hektar, Ağdərə rayonunun 14380 hektar, Goranboy rayonunun 6 938 hektar, Yevlax rayonunun 5 912 hektar, Bərdə rayonunun 12 620 hektar, Ağdam rayonunun 29 886 hektar və Ağcabədi rayonunun 2 min hektar, ümumilikdə isə 96 217 hektar torpaq sahələrinin su təminatında ciddi çətinliklər yaranmışdı. Bununla yanaşı, suyun buraxılmaması çayda kəskin ekoloji problemlər yaratmışdı. Bəli, Azərbaycan ona məxsus Suqovuşan Su Anbarını azad etməsi ilə düşmənin enerji potensialına zərbə vurmuş, Tərtər, Goranboy və Yevlax rayonlarına suyun verilməsi ilə isə ekoloji tarazlıq təmin olunmuşdur.

Məlumdur ki, uzun müddət işğal altında olması səbəbindən Laçın rayonu ərazisində yerləşən "Həkəriçay"dan istifadə etmək mümkün deyildi. Artıq, Zəfər qələbəmizdən sonra bu su anbarı ilə əlaqədar layihə hazırlanmışdır. Belə ki, Həkəriçay Su Anbarı hidroqovşağı Laçın rayonunun ərazisindən axan Həkəri

çayının üzərində layihələndirilməsi nəzərdə tutulur. Bəndin hündürlüyü 76 metr, uzunluğu 692 metr, anbarın uzunluğu 6500 metr planlaşdırılıb. Çayın axınının əsasını bulaq suları təşkil edir ki, bu da içməli su baxımından çox təmiz və keyfiyyətlidir. Respublikanın yaxın gələcək üçün proqnozlaşdırılan su çatışığı şəraitində işğaldan azad olunan 7 rayon daxil olmaqla, ümumilikdə 14 rayonunda və digər şəhərlərdə 3 milyona yaxın əhalini yüksəkkeyfiyyətli içməli su ilə təmin edə bilər. İçməli su xəttinin diametri 1600-2000 mm olmaqla, uzunluğu 253 kilometr təşkil edəcək. Suyun əsas hissəsi öz axını ilə ötürüləcək. Relyefdən asılı olaraq bəzi ərazilər üçün yeni nasos stansiyaları tikiləcək. Bundan başqa, bəndyanı bir SES və xətt boyu daha 5 SES tikintisi nəzərdə tutulub.

Bu il iyunun 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Laçın rayonunda Həkəriçay Su Anbarının layihəsi ilə tanış oldu. Bildirildi ki, işğaldan azad olunmuş bu ərazilər həm təbii ehtiyatla, biomüxtəliflik, meşə ərazilərinin bolluğu, həm də su ehtiyatları baxımından çox zəngindir. Azərbaycanda formalaşan su ehtiyatlarının təqribən 20 faizi məhz bu ərazilərin payına düşür. Başlanğıcını Laçın rayonu ərazisindən götürən Həkəri çayının uzunluğu 113 kilometr, orta illik su sərfi saniyədə 10,7 kubmetrə yaxındır. Həkəridə tutumu təxminən 90 milyon kubmetr olan su anbarı tikməklə buradakı təmiz, genetik faydalı suyu 254 kilometr uzunluğunda magistral yolla Sabirabada qədər gətirmək mümkündür. Artıq bu sahədə müvafiq tədqiqatlar aparılıb. Hazırda layihənin texniki-iqtisadi əsaslandırılması həyata keçirilir. Şübhəsiz ki, bu layihələrin gerçəkləşməsi, ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun, o cümlədən aqrar sahənin inkişafına sanballı töhfələr verəcək, aqroparkların, iri fermer təsərrüfatlarının və müasir heyvandarlıq komplekslərinin suvarma suyu ilə təminatında böyük rol oynayacaqdır.

Bəli, göründüyü kimi, dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin ölkəmizdə mövcud meliorasiya və su təsərrüfatı fondlarının qorunub saxlanılması, onların istismarının daha da yaxşılaşdırılması, genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsinə göstərdiyi sonsuz diqqət və qayğı fədakar melioratorların məsuliyyətini artırır və onları daha yaxşı işləməyə sövq edir.

Zabit XƏLİLOV,
"Respublika".